

Moškrič, Marjana: **Sanje o belem štrpedu: mladinski roman.**

Murska Sobota: Franc-Franc, 2015. (Mega), 223 str.

| M | 4. stopnja | naslovniško odprta pripoved, simbolična pripoved

| bogastvo, družba (skupnost), družina, nasilje, odraščanje, prijateljstvo, revščina, tiranija, upori, vrstniki, zlorabe

"Eni pravijo, da ni nikoli prepozno," je gobezdal. "Mogoče imaš prav, vse je mogoče," sem se nasmehnil barabi stari. Ko bi le vedel, kako ga imam rad!

"In kaj pravi?"

"Sprša me, vedno samo sprša. A je kaj novega? Ne, nič ni novega. Vedno znova. Zdi se mi, da noče ali pa ne more izgovoriti tvojega imena.

Ko so se pojavili tisti plakati, me je vsa razburjena klicala. "A je on?" je navalila. Kdo on? Niti sanjalo se mi ni, o čem govori.

"Ga nisi prepoznal? Kaj pa štrpeda, si ga videl? Čisto majhen, prav tak, kot mora biti."

In mi je končno vžgalo, stari, da si res mogoče to ti. Kakšen slepec, sem bil jezen na samega sebe, ko sem te prepoznal in tisto belo zverinico nad tvojo glavo."

"Pa ona? Kaj je rekla?" me je tiho vprašal. (s hrbtni strani knjige)

Spodbude za branje:

- Kaj nam pove tale odlomek na hrbtni strani knjige? Kaj nam pove naslov knjige? Je na naslovnici knjige plakat, ki ga omenja odlomek? In na njem »on«? Kdo sploh je on? In kaj je »štrped«? Tista bela zverinica nad njegovo glavo?
- Takole vznemirjeni (= motivirani) se lotimo branja romana, ki je simbolična in obenem kritiška pripoved o sodobnem svetu in življenju. V vladavini kapitala je »Cona« na eni in »Zeleni gaj« na drugi strani. »Ta zgodba nima konca. Nima prihodnosti. V tem bednem, razdeljenem svetu, kjer živijo eni in drugi. Eni imajo vse, drugi nič.« (str. 7). **Knjigo beremo srednješolci (morda tudi že zahtevnejši bralci tretjega triletja) in odrasli.** Po branju prisluhnemo drug drugemu, njena kompleksnost in večplastnost bo porajala veliko dragocenih različnih (medgeneracijskih) vtisov in mnenj!
- Besedilo sestavljajo prvoosebne pripovedi treh mladostnikov, to so Olmo, Sine (oz. Siniša) in Šona (oz. Sonja). Prijatelji so vse od ranega otroštva, izhajajo sicer vsak iz svoje družine, ki ima vsaka svoje probleme, toda skupaj odraščajo v Coni. Med drugim imajo »skupni« tudi pranono in nono, ki jima pripovedujeta (bolj mrmrata) o črnem in belem štrpedu. Odraščajo v nepriviligiranem okolju (znajo se tepsti in naučijo se boriti), zelo so povezani med seboj, prepoznavni so po čepicah, ki jim jih plete nona, vsem enake, toda vsako leto druge barve ... soočajo se s problemi odraščanja in obenem s problemi Cone, soočajo se s črno-belo razdelitvijo sveta in obenem z vsemi odtenki

življenja. Vstop v mlado odraslost spremlja tudi to, da se Šona oz. Sonja z mamo in njenim partnerjem, uspešnim poslovnem dvomljivih moralnih vrednot, preseli iz Cone v Zeleni gaj. Predvsem Sonja, pa tudi njena prijateljica, iščejo svojo identiteto in prostor v svetu. Gre za »bolečino odrasčanja«.

- Prislunhimo drug drugemu, kaj v romanu še najdemo in občutimo poleg nepravilne razdelitve sveta na bogate in revne ter konca otroštva (kaj gre tudi za konec sanj o belem štrpedu?!)
- Kako se zdi bralcem to, da je besedilo sestavljeno iz treh prvoosebni pripovedi? Jih doživljajo kot različne poglede na iste stvari in dogodke? Posamezna poglavja so razdeljena še v podpoglavja; se jim zdi zato lažje berljivo?

Spodbude za nadaljnje branje:

Marjane Moškrič je samostojna bibliotekarska sodelavka v Mestni knjižnici Ljubljana, v Knjižnici Jožeta Mazovca: v tridesetletnem poklicnem obdobju njeno delo poleg izposoje in svetovanja bralcem zajema vsa področja dela z mladimi. Ustvarila je tudi sedem mladinskih književnih del; za mladinski roman *Ledene magnolije* je v letu 2003 prejela nagrado večernica in za otroški roman *Stvar* leta 2009 nagrado desetnica, v letu 2015 pa je prejela tudi nagrado Slovenske sekcije IBBY za izjemne dosežke pri promociji branja in mladinske književnosti.

- Bi prebrali še druge knjige te avtorice? Morda vsak bralec po eno knjigo in si bomo potem poročali?
- Raziščimo, ali je v *Pravljici o belem in črnem* in v »pravljici o iskanju« z naslovom *O sivem mestu in črni roži* že zaslediti podobna sporočila kot v romanu *Sanje o belem štrpedu*?

Moškrič, Marjana: **O sivem mestu in črni roži: pravljica o iskanju.**

Ilustr. Marjana Moškrič. Ljubljana: Genija, 2008, 49 str.

| C | 1. stopnja | verzi

| barve, ekologija, hrepenenje, odtujenost, sreča, vrednote

Moškrič, Marjana: **Potovanje v nekoč.**

Ilustr. Uroš Hrovat. Ljubljana: Karantanija, 2001. (Krtak), 91 str.

| C | 1. stopnja

| čarovniki, igrače, potovanja, pustolovščine, sanje, vile

Moškrič, Marjana: **Pravljica o belem in črnem.**

Ilustr. Marjana Moškrič. Murska Sobota: Franc-Franc, 2004. (Cicibanija), 40 str.

| P | 2. stopnja | naslovniško odprta pripoved, tipografija različna

| barve

Moškrič, Marjana: **Stvar.**

Ilustr. Živa Moškrič. Spr. beseda Liljana Klemenčič. Ljubljana: Družba Piano, 2007, 192 str.

| P | 2. stopnja

| družina, fantastični svetovi, fantje, prijateljstvo, samopodoba, vrednote

Moškrič, Marjana: **Ledene magnolije.**

Ljubljana: Cankarjeva založba, 2002. (Najst), 119 str.

| M | 4. stopnja | o avtorjih

| dekleta, mladostniki, zlorabe

(Vir: Priročniki za branje kakovostnih mladinskih knjig, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana: <http://www.mkli.si/prirocnik/item/451>)